

В епоху інформаційних технологій безперечно вагомою є роль Інтернет спільнот у системі педагогічної освіти країни, які сприяють професійному вдосконаленню педагогів. ІНСВ є одним із прикладів таких спільнот. Засобом Інтернету ІНСВ допомагає педагогічним працівникам отримувати відповіді на важливі питання педагогічної освіти, організує форуми, що дають змогу педагогам обмінюватися думками та знаходити оптимальні шляхи вирішення актуальних проблем;

Докладаючи максимум зусиль для покращення умов праці педагогічних працівників, захищаючи їх інтереси в суспільстві на державному рівні, надаючи консультації та допомогу членам спілки з професійних питань, ІНСВ слугує збереженню висококваліфікованих кадрів у системі педагогічної освіти Республіки Ірландія та мотивує їх до професійного вдосконалення.

Подальші наші наукові розвідки будуть спрямовані на дослідження сучасної системи початкової педагогічної освіти Республіки Ірландії.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. About Into (Aims and Structure). Available at: <https://www.into.ie/ROI/AboutINTO/> (Accessed 1 January 2017).
2. Curriculum: Irish national teacher' organization Education Consultative Conference, Athlone 2015 [A Discussion paper]. (2015), Dublin: INTO, 56 p.
3. Into learning (INTO Summer Programme 2016) Available at: <http://intolearning.ie/into-summer-programme-2016/> (Accessed 1 August 2016).

4. Into learning (Teacher Continuum Professional Development) Available at: <http://intolearning.ie/teacher-cpd/> (Accessed 1 January 2017).

5. Literacy in a Changing World: [Discussion Document and Proceedings of the Consultative Conference 2011]. (2014), Dublin: INTO, 169 p.

6. Numeracy in the Primary school: [Discussion Document and Proceedings of the Consultative Conference, 2013]. (2016), Dublin: INTO, 121 p.

7. Quality in Education: Irish national teacher' organization Consultative Conference on Education, Armagh 2014 [Conference Programme including the background paper Quality Education: teacher responsibility and accountability]. (2014), Dublin: INTO, 16 p.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ЛИСЕНКО Олена Анатоліївна – аспірантка кафедри психології і педагогіки Київського національного лінгвістичного університету, викладач кафедри англійської мови і перекладу факультету сходознавства КНЛУ.

Наукові інтереси: професійна підготовка педагогічних кадрів у системі вищої освіти Республіки Ірландія.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

LYSENKO Olena Anatoliivna – post-graduate student of the Department of Psychology and Pedagogics of Kyiv National Linguistic University, lecturer of the English language and translation Department of KNLU.

Circle of scientific interests: Training of teaching staff in the system of higher education in Ireland.

УДК 373.51.001.63

ЛЯШЕНКО Ростислав Олександрович – здобувач кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка
e-mail: r.ljashenko@gmail.com

ОСОБИСТІСНА АКТИВНІСТЬ СТУДЕНТА В УМОВАХ ОСВІТЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Зміна поглядів студентів на зміст та перспективи своєї наступної професійної діяльності відбувається більш інтенсивно в процесі магістерської підготовки. Участь студентів-

магістрантів у цілеспрямованій діяльності щодо інтенсифікації особистісної активності має тісний кореляційний зв'язок із зростанням рівня їхньої професійної самоактуалізації. Студенти, які не виявляють професійну самомотивацію щодо участі у

особистісній активності, характеризуються значно нижчими темпами розвитку їхньої професійної самоактуалізації. Тобто, цілеспрямована вмотивована участь магістрантів в інтенсивній особистісній активності професійної самоактуалізації є суттєвою педагогічною умовою об'єктивного розвитку професійної самоактуалізації особистості студентів майбутніх викладачів-філологів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблемам дослідження особистості, зокрема особистісної активності, діяльності та чинників їхнього формування присвячено праці К. А. Абульханової-Славської, М. В. Дьоміна, І. Б. Дерманової, Б. Ф. Ломова, С. Л. Рубінштейна та ін.

Мета статті – проаналізувати особливості розвитку та чинники формування особистісної активності студента в умовах освітнього середовища, як особливого соціокультурного феномену та виокремити види активності студента в залежності від потреб та вмотивованості його особистості.

Виклад основного матеріалу дослідження. Позитивно ставляться до виконання певної діяльності, що позитивно впливає на розвиток особистісної активності здебільшого ті студенти, які за допомогою особистісної активності реалізують власне розв'язання певної проблеми, досягають особистісного результату на шляху особистісно-професійного становлення, тобто своєю активною участю в розвитку особистісної активності в середовищі своєї життєдіяльності вони реалізують водночас і власний соціально-професійний розвиток.

Одним із механізмів самореалізації називає самоідентифікації І. Б. Дерманова [3], при цьому особливе значення в особистісній ідентичності вона надає ціннісним орієнтаціям й розглядає саме моральну самоідентифікацію як дієвий механізм самореалізації та самоактуалізації особистості.

Самоактуалізація майбутнього викладача-філолога розвивається по - різному залежно від інтенсивності студентів щодо розвитку їхньої особистісної активності. Це ми пояснюємо тим, що студенти-магістранти, визначившись професійно, ще не на достатньому рівні усвідомили можливості формування власної особистісної активності щодо досягнення очікуваних професійних та особистісних результатів.

Одним із різновидів середовища, в якому здійснюється вияв активності студента є педагогічне середовище. Педагогічне середовище перебуває в постійній взаємодії з іншими середовищами,

які стосовно педагогічного виступають як поля: психологічні, соціальні, біологічні тощо. Педагогічне середовище є цілісним системним утворенням, у якому переважають горизонтальні зв'язки між учасниками навчально-виховного процесу й окремими підструктурами. Оскільки поведінка педагогічного середовища є функцією особистостей, то на її стан суттєво впливають неформальні психологічні структури, які базуються на інстинктах, здібностях, прагненнях тощо. З огляду на це і вся нескінчена різноманітність поведінкових реакцій особистості, вдавана непередбачуваність конкретно взятого педагогічного процесу. Соціальне середовище є справжнім важелем виховного процесу, і вся роль вчителя повинна зводитися до управління цим важелем. Ставлення студента до середовища завжди повинне мати характер активності, а не простої залежності. Суть особистісного розвитку засобами активності полягає в послідовному розвитку механізмів саморегуляції. Вищою формою саморегуляції є самодетермінація, тобто здатність діяти не прогнозовано з позиції зовнішнього спостерігача, а внутрішньо усвідомлено й послідовно, на основі вищих рефлексивних внутрішніх критеріїв та опорів у прийнятті рішення й управління поведінкою. Основними ознаками самодетермінації особистості є воля та відповідальність. Волі притаманне свідоме управління активністю в будь-якій її точці, тобто вибирається напрямок змін. Відповідальність розуміють як форму виявлення активності, форму регуляції, що характеризується хвилюванням за свою здатність здійснювати зміни в собі та навколишньому світі.

Будь-яка особистість володіє достатньо великим потенціалом, який реалізується в окремій діяльності лише частково. Тому, його об'єктивна й більш повна оцінка можлива лише за умови дослідження всієї сукупності діяльностей, які виконує особистість. При цьому важливо мати на увазі, що реалізація й розвиток її потенціалу суттєво залежить від того, у які зв'язки з іншими людьми і яким чином ця особистість вступає [4].

Опосередкований вплив на особистість, що формується, найбільш оптимально має середовище, у якому вихованець «розміщує» стимули, які нібито самостійно, без прямого впливу педагога сприяють формуванню особистості. На рівні індивіда процес розвитку людини згідно з „вимогами” соціуму «спирається» на різні природні механізми (способи): використання наявних природних якостей, які лише

перетворюються відповідно до громадських «вимогами»; комбінаторику в поєднанні природних якостей людини, що зумовлює виникнення нових власне людських якостей та утворень; розвиток природних даних як новоутворень за умови їхнього використання поза тими властивостями об'єктів зовнішнього світу, з якими вони до цього часу були зв'язані.

Діяльність студента-магістранта щодо розвитку професійної самоактуалізації повинна бути організована так, щоб її виконання особистістю студента, розкривало для нього ті чи ті сторони суспільних стосунків, залучало його до цих стосунків, забезпечувало б розвиток життя особистості в системі суспільних відносин і відбиття їх у її свідомості. За умови, що діяльність студента організована так, що, здійснюючи її, він отримує можливість більш повно залучитися до системи суспільних стосунків, зробити «новий крок» на шляху свого руху в цій системі, можна розраховувати на формування в нього й певних суспільно значущих властивостей. Тобто діяльність організовується так, щоб її виконання розкривало перед кожним майбутнім викладачем перспективу його розвитку в системі суспільних стосунків. Якщо йдеться про навчання професійній діяльності, то недостатньо дати вихованцю потрібну систему знань, сформувані навички та вміння, треба розкрити перед ним не словами, а справою значення його майбутньої професії для суспільства й показати перспективи його розвитку в суспільстві, що забезпечує ця професія.

Для кожного життєвого етапу особистості притаманний відповідний провідний вид діяльності, який забезпечує формування то мотиваційно-потребнісної, то операційно-технічної сторін розвитку. Суперечності між ними і є рушійними силами розвитку.

Прогрес у розвитку будь-якої діяльності полягає у введенні різних удосконалень. Іншими словами, будь-яка новація в сфері діяльності є модифікацією цієї діяльності. З огляду на сучасні дослідження виявляється, що в кожному виді діяльності існує природна межа новацій.

М. В. Дьомін стверджує, що активність є основою матерії і виражає її здатність кількісно і якісно змінюватись засобом розгортання систем вищої організації [2]. Участь студентів-магістрантів у видах діяльності щодо досягнення позитивних результатів найефективніше досягається на основі участі в органах студентського самоврядування надає рівні можливості

студентам. Активна участь у студентських громадських організаціях сприяє усвідомленню й утвердженню себе як «ми». Спочатку «ми» – це студент одного факультету, університету, потім «ми» – представник професії. Активна участь у громадському житті університету, об'єднання спільними інтересами, завданнями, цілями, сприяє формуванню позитивного ставлення до університету, що зумовлює зростання престижу майбутньої професії.

В умовах модернізації освіти та підвищення вимог до викладача соціальним замовленням системи вищої педагогічної освіти є розвиток особистості майбутнього фахівця, який був би здатним реалізувати свої здібності в самостійній професійно-педагогічній діяльності.

Показниками розвитку професійної самоактуалізації студентів – є: свідоме прагнення до суспільно корисної роботи; розуміння суспільної важливості особистої участі; почуття відповідальності; самовиховання і самоосвіта.

Студентський вік – початкова ланка в ланцюгові зрілого віку, для якого властивим є високий ступінь «самості» (самостійність, самодіяльність, самонадія, самореалізація, самовиховання, самоосвіта, самоконтроль, самолюбство, самоволодіння, самоналаштування, самоорганізація, самовизначення, самооцінка тощо).

Під активністю можна розуміти дію того чи того предмета, зумовлена причинами внутрішнього характеру, суттєвою ознакою якої (на відміну від пасивності) є зовнішня детермінація. Вказуючи на відмінність між поняттями «активності» та «діяльності», С. Л. Рубінштейн схиляється до думки, що діяльність завжди пов'язана з впливом та зміною середовища, завжди є предметною [5].

На думку багатьох дослідників, особливістю «Я-концепції» ефективного учителя є: володіння почуттям упевненості; здатність справлятися з різними життєвими проблемами. Він переконаний, що, зіткнувшись з труднощами, зможе подолати їх, не втрачаючи присутності духу. Він не схильний сприймати себе як невдачу, відчуває, що потрібен іншим людям, що вони його сприймають, а його здібності, цінності та судження вагомі в очах оточення. Суспільна активність як діяльність індивідів або певних соціальних груп передбачає відповідний рівень свідомості, самосвідомості, усвідомлення й розуміння цілей та завдань руху та активного розвитку суспільства, передбачає здатність формувати діяльнісне ставлення до їх розв'язання,

відповідний рівень соціальної грамотності, громадянської відповідальності, відповідний рівень культури.

Різні наукові джерела доводять, що для самоуправління, як суспільної функції самоорганізованої системи, властивими є: вільний, спонтанний характер виникнення організації та управління нею (структури та функції); збіг суб'єкта мети із суб'єктом дії щодо її реалізації в безпосередній чи представницькій формі; мобільний та варіативний характер його структури та функцій, діяльності та складу керівних осіб; спонтанно-самодовільне висунення та самовисунення лідерів, визнання статусу неформального лідерства як визначального в управлінському процесі; перевага авторитету керівника над його керівними повноваженнями тощо.

У самоврядуванні студент реалізується як активний діяч творчості, формує способи, методи здійснення та перетворення дійсності через вільний вибір та волю.

Основним мотивом розвитку студента в управлінській діяльності є його бажання виявити здібності, талант, реалізуватися в діяльності. Отже, задоволення своїх потреб та здібностей у професії визначає спрямованість діяльності особистості як суб'єкта управління.

Усвідомлення й осмислення себе як професіонала дозволяє людині пізнати свої реальні здібності та можливості, потенційні резерви свого розвитку та саморозвитку як суб'єкта професійної діяльності. У цьому разі здібність щодо саморозвитку є однією з характеристик суб'єкта управління. Цінності відбивають зміст професійної діяльності суб'єкта. Цінності особистості є, з одного боку, наслідком взаємодії суб'єкта з об'єктами, а з іншого – впливають на суб'єкта, який у процесі цього змінюється. Отже, наявність духовних та моральних цінностей є необхідною умовою суб'єкта управління. Іншою особливістю суб'єкта управління є творча і вільна реалізація зумовлених цілей. Для усвідомлення управлінської дійсності студент повинен чітко уявляти те, що його не задовольняє і до чого він повинен прагнути. Для того, щоб стати активним учасником професійної самоактуалізації, майбутній викладач повинен сформулювати певну систему якостей та умінь – активність, здатність працювати в ринкових умовах, уміння підтримувати стабільність у своєму житті, гнучкість у прийнятті рішень, уміння конструктивно розв'язувати проблеми, що виникають.

Вивчення психологічних аспектів індивідуальної соціальної активності входили

до кола наукових інтересів К. А. Абульханової-Славської [1]. Особливу увагу дослідниця зосереджувала на двох аспектах соціальної активності: організації особистого часу й побудові життєвої стратегії. Одним із важливих виявлень особистісної активності є здатність до самоврядування через позитивне ставлення до різних обов'язків. При цьому формування особистісної активності, яка дозволяє своєрідно й активно ставитися до змін ситуації і дієво виявляти себе, стає основою розвитку й удосконалення управління загалом як функції самоорганізованої системи.

Самоорганізовані та самоврядні структури є тим середовищем, яке формує особистісну активність індивідів зростає відповідальність індивідів, а це закріплює самоорганізовані початки у відтворенні соціальних організацій, різних соціальних структур.

Педагогічна діяльність має загальнолюдський характер. Тому педагогічні навички та уміння, мотиви педагогічної діяльності й педагогічні здібності в особистості майбутнього викладача формуються не тільки в професійно-педагогічній, а й у загальнопедагогічній діяльності.

Педагогічна діяльність – це взаємодія, спілкування викладача та вихованців, у процесі якого розвиваються їхні ділові та міжособистісні стосунки на основі співпраці, взаємодовіри, духовності. Такі стосунки можуть формуватися в процесі постійної взаємодії вчителя та учнів у навчальній, виховній та позанавчальній діяльності. Основними особливостями діяльності викладача на сучасному етапі розвитку суспільства є її комплексність, цілісність, творчий характер, поєднання колегіальної та індивідуальної творчості, що може ефективно формуватися й розвиватися в самоврядуванні.

Відповідальність особистості, охоплює не увесь зміст норм і цінностей, що діють у суспільстві, а лише ті з них, які стають прогресивними у свідомості й діяльності особистості. У психологічних дослідженнях указується на кореляційну залежність відповідальності від самовизначення.

Процес дорослішання й дозрівання людини характеризується розвитком гетерогенних за своєю природою процесів і взаємодією усіх виявів людини як біопсихосоціальної істоти. Цей складний процес цілісного розвитку нерозривно пов'язаний з її освітньою діяльністю, із задоволенням базових людських потреб у знаннях, що необхідні для життя і його

пізнання.

Такі інтегральні структурно-функціональні утворення як інтегральні критерії цілісного розвитку людини, утворюються на перетині гетерогенних процесів розвитку людини, її онтогенезу і соціогенезу, дозрівання й освіти, саморозвитку і виховання.

Будь-яка діяльність є процесом перетворення та його результатом. Якщо продукт праці має практичну цінність, то діяльність стає продуктивною, оскільки людина формує не лише себе, а й навколишнє середовище, створює певні об'єкти, структури. Наслідками діяльності можуть бути й емоції, які сприяють чи заважають здійсненню певних видів діяльності, спостереження, що доповнюють використання досвіду суб'єкта діяльності, а також досвіду її здійснення. Тобто наслідки діяльності, зокрема й педагогічної, є складними. Особистісний розвиток полягає в послідовному розвитку механізмів саморегуляції. Вищою формою саморегуляції є самодетермінація, тобто здатність діяти не прогнозовано з позиції зовнішнього спостерігача, а внутрішньо усвідомлено й послідовно, на основі вищих рефлексивних внутрішніх критеріїв та опорів у прийнятті рішення і управління поведінкою. Основними вимірами самодетермінації є воля та відповідальність. Волі притаманне свідоме управління активністю в будь-якій її точці, тобто вибір напрямку змін. Під відповідальністю розуміють форму виявлення активності, форму регуляції, якій властиве переживання за свою здатність змінювати себе і навколишній світ.

Для обґрунтування проблеми становлення цілісної особистості педагога важливими є положення про те, що смисл має потенціал, який розвиває особистість (реалізує смисл, людина реалізує себе); його пошук – це реалізація духовності, свободи й відповідальності людини; кожного разу – конкретний смисл ситуації й через це він є унікальним, як унікальною є кожна особистість. Публічність демонстрації результатів підвищує відповідальність і емоційну віддачу студентів. Більшість університетських заходів відбувається у формі змагань. Емоційна насиченість, необхідність форсувати інтелектуальні і творчі зусилля, високі енергетичні затрати – усе це забезпечує максимальне залучення кожного студента до спільної діяльності, усуває небезпеку й недоцільність виникнення порожніх молодіжних «тусовок» і створює ефект значущого, продуктивно-перспективного життя.

Уявлення про своє професійне майбутнє, вміння вибудовувати свій професійно-освітній простір на різних етапах професійного становлення та готовність реалізувати себе в ньому фактично є діагностованим результатом саморозвитку особистості в період професійної підготовки, формування відповідного виду професійно-освітнього простору, що має характер розвивального.

Розуміння особистості, яка має будь-яку мотивацію, дозволяє розглядати соціальне не тільки як дещо зовнішнє стосовно людини, а й як дещо внутрішнє. Від соціальних умов та відносин, соціальної діяльності залежить, які мотиви стануть домінуючими, визначатимуть риси особистості, її здатність регулювати й контролювати свої різноманітні потреби та інтереси, змінювати свою мотиваційну сферу.

Свідомість характеризується потужною регулювальною функцією. На основі відбиття дійсності вона регулює суспільні взаємозв'язки людей, взаємодію з навколишнім. Можливість регуляції виникає у зв'язку з відбиттям у свідомості закономірних зв'язків між різними сторонами об'єктивної дійсності у вигляді знань, а також у зв'язку з наявністю в студента властивої риси – цілепокладання, що є своєрідним механізмом регуляції.

Через цілепокладання сучасний стан як момент діяльності пов'язується з майбутнім. Тому вибір цілей та засобів їх досягнення виконує регулювальну функцію в поведінці студента. Студент в усвідомленій формі ставить завдання, досягнення якого є метою його діяльності. У його бажанні виявляються потреби та інтереси. І ті, і ті в структурі діяльності є як її мотивами: стимулами, реальною рушійною силою дій студента, потужними регуляторами його поведінки.

Міжособистісні стосунки можуть бути стосунками терпимості й співпраці; переваги та експлуатації; пригнічення або ж турботи та підтримки. У такому разі особистість буде перебувати в різних соціальних середовищах, відповідно по-різному буде відбуватися й процес її розвитку.

У своєму дослідженні розглядаємо розвивальний професійно-освітній простір особистості як особливий соціокультурний феномен, який об'єднує систему неперервної освіти та світ професій, де якісні позитивні зміни твірних компонентів простору будуть сприяти актуалізації та задоволенню потреб особистості в саморозвитку.

На рівні соціально-педагогічної теорії необхідно виявити такі сутнісні соціальні утворення, які внутрішньо зв'язали б воедино

сукупність соціальних меж, виявлених при вивченні особистості на емпіричному рівні дослідження.

Серед багатьох видів діяльності, які доводиться виконувати кожній особистості, можна виділити основний або переважаючий вид діяльності. Цей вид діяльності може: 1) бути вибраний випадково, нав'язаний силою життєвих обставин і не збігатися з покликанням. У цьому випадку така діяльність не сприяє формуванню цілісної особистості; 2) збігатися зі здібностями і покликанням особистості, що максимально активно формує її цілісність; 3) лише частково збігатися з покликанням особистості.

Активність визначає діяльність, тобто мотиви, цілі, спрямованість, бажання для здійснення діяльності. Активність «передую» діяльності й «супроводжує» її протягом усього процесу здійснення. Спрямована на діяльність, що має справу з предметом, активність визначається суб'єктом. Основною властивістю активності є її належність суб'єкту, внаслідок чого суб'єкту активності притаманні всі характеристики суб'єкта діяльності (психічні, моральні, соціальні, професійні та інші), однак які мають особистісне забарвлення та особистісно спрямовані. Активність виникає як життєве утворення особистості і є вищим стосовно діяльності рівнем. Характер активності визначається й опосередковується вищими життєвими потребами. Координуюча роль активності полягає в посередництві між елементами системи (діяльністю, спілкуванням тощо), у тій необхідній мірі соціальних і особистих взаємодій, за допомогою якої вони реалізуються оптимально. Якщо діяльність ще не сформувалася, якщо не склалася сама особистість, її вищі життєві потреби, активність може виступати не як координатор, а як дезінтегратор життя людини.

Активність є складною багатомірною, багаторівневою, багатоаспектною сутністю. Особливе значення при вивченні активності належить джерелам активності. До них відносять мотиви й мотивації, які визначають такі важливі її параметри, як енергію, спрямованість, тривалість тощо. Поділ на мотиви й мотивацію зумовлений відношеннями між потенційним й актуальним, структурним та потенційним, диспозиційним та функціональним, особистісним та ситуаційним. Перші складники цих відношень зазвичай позначаються як мотив і слугують стійким особистісним утворенням, що здійснює

диспозиційний вплив на поведінку. Другі складники зазначених відношень часто характеризуються як сукупність чинників, що утворюють мотивацію. У психології говорять про мотиви особистості й мотиви діяльності. Так, наприклад, визначають мотиви як усвідомлені властивості особистості, спонукання поведінки й діяльності. Під мотивацією розуміють сукупність мотивів поведінки й діяльності.

Висновки та перспективи подальших розвідок напруму. Отже, суспільна активність, як і діяльність особистості або певних соціальних спільнот в умовах освітнього середовища, передбачає відповідний рівень самосвідомості, усвідомлення і розуміння цілей та завдань руху та активного розвитку суспільства, а також зумовлює здатність формувати діяльнісне ставлення до їхнього розв'язання, релевантний рівень соціальної грамотності, громадянської відповідальності та відповідний рівень культури.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Абульханова-Славская К. А. Стратегия жизни / К. А. Абульханова-Славская – М: Мысль, 1991. – 298 с.
2. Демин М. В. Природа деятельности / М. В. Демин – М., 1984. – 168 с.
3. Дерманова И. Б. Нравственная самоидентификация как регулятор мотивов поведения / И. Б. Дерманова // Психологические условия самореализации личности / [ред. Л.А. Головей, Л.А. Коростылева]. – Спб., 1999. – Вып. 3. – С. 51–60.
4. Ломов Б. Ф. Методологические и теоретические проблемы психологии / Б.Ф. Ломов – М.: Наука. – 1984. – 445 с.
5. Рубинштейн С. Л. О мышлении и путях его исследования / С. Л. Рубинштейн. – М., 1958. – 145 с.

REFERENCES

1. Abulkhanova-Slavskaya, K. A. (1991). *Strategiya zhizni*. [Strategy of life]. Moscow: Mysl.
2. Demin, M. V. (1984). *Priroda deyatel'nosti*. [Nature of activity]. Moscow.
3. Dermanova, I. B. (1999). *Nravstvennaya samoidentifikatsiya kak regulyator motivov povedeniya*. [Moral self-identification as a regulator of motives of behavior]. St. Petersburg.
4. Lomov, B. F. (1984). *Metodologicheskie i teoreticheskie problemy psikhologii*. [Methodological and theoretical problems of psychology]. Moscow: Nauka.
5. Rubinshteyn, S. L. (1958). *O myshlenii i putyakh ego issledovaniya*. [On thinking and the ways of its investigation]. Moscow.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ЛЯШЕНКО Ростислав Олександрович – здобувач кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: професійна підготовка майбутнього вчителя.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

LIASHENKO Rostyslav Oleksandrovych – Applicant of Department of Pedagogy and Education Management Volodymyr Vynnychenko Centraukrainian State Pedagogical University.

Circle of research interests: professional training of future teachers.

УДК 378.47.016:7.01

МУРОВАНА Ірина Володимирівна – здобувач кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка
e-mail: murovany@mail.ru

РОЗВИТОК ХОРЕОГРАФІЧНОЇ ОСВІТИ КІРОВОГРАДЩИНИ В ПЕРІОД ПЕРЕБУДОВИ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Наприкінці ХХ століття розвиток хореографічної освіти на Кіровоградщині зумовлений потребами суспільства, у якому виникла невідповідність підходів у застосуванні застарілих методів та форм навчання з новими вимогами розвитку країни. Разом з тим, назріла нагальна потреба в перебудові хореографічної освіти, розширенні мережі навчальних хореографічних закладів та значного збільшення кількості дитячих хореографічних колективів. За такого підходу дослідження розвитку хореографічної освіти краю в період перебудови є актуальним і своєчасним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукових досліджень педагогічного спрямування доводить, що вітчизняними науковцями В. Андрущенко, Т. Благовою, В. Богутою, Н. Деделюком, Л. Ейдельманом, А. Золотарьовою, О. Мартиненко, Г. Позняковою, А. Таракановою, Б. Кокуленком, А. Шевчуком, П. Фризом, І. Яценко в різній мірі обґрунтовано й розкрито зміст тих чи тих підходів щодо аналізу наукових явищ у галузі хореографічної освіти. Тематика нашого наукового пошуку значно доповнює дослідження вищеназваних науковців і уможливило схарактеризувати розвиток хореографічної освіти Кіровоградщини в зазначений історичний період.

Мета статті полягає в науковому обґрунтуванні процесу перебудови хореографічної освіти Кіровоградщини

наприкінці ХХ століття.

Виклад основного матеріалу дослідження. Наприкінці ХХ століття в Україні формується нова концепція мистецької освіти, яка полягає в підвищенні якості художньо-естетичного виховання молоді. Нові вимоги визначила Національна доктрина, затверджена Указом Президента від 17 квітня 2002 року, пріоритетним напрямком якої стало оновлення освітньої галузі, випереджальний, інноваційний розвиток школи, підвищення кваліфікації викладачів хореографії, апробація інноваційних методів у хореографічних колективах.

Відбувається докорінна зміна форм, методів та змісту навчально-виховного процесу. Навчання в хореографічних колективах набуває популярності й в кінці 90-х на початку 2000-х років масово створюються гуртки сучасної хореографії. Але значно гальмує навчальний процес відсутність програмного забезпечення та відсутність чіткої структури викладання предметів сучасних напрямків хореографії, що певним чином впливає на досконалість отриманих знань, умінь і навичок вихованців.

Однією з ознак перебудови освіти взагалі, та хореографічної освіти зокрема, стала вимога запровадження системного підходу в організації навчально-виховного процесу. Принцип системності полягав у побудові хореографічної освіти з визначенням мети навчання, змісту та форми, принципів, методів, діагностики результатів.